

Науковий вісник Львівського національного університету
ветеринарної медицини та біотехнологій імені С.З. Гжицького

Scientific Messenger of Lviv National University
of Veterinary Medicine and Biotechnologies

ISSN 2519–2701 print
ISSN 2518–1327 online

doi: 10.15421/nvlvet8627
<http://nvlvet.com.ua/>

UDC 378.147

Multimedia technologies in the process of learning of the Ukrainian language as foreign

N.A. Konoplenko, E.G. Kravchenko, O.S. Shutak

Stepan Gzhytskyi National University of Veterinary Medicine and Biotechnologies, Lviv, Ukraine

Article info

Received 16.01.2018
Received in revised form
16.02.2018
Accepted 20.02.2018

Stepan Gzhytskyi National
University of Veterinary Medicine
and Biotechnologies Lviv,
Pekarska Str., 50, Lviv, 79010,
Ukraine.
Tel.: +38-097-712-50-22
E-mail: kna2013kna@yandex.ua

Konoplenko, N.A., Kravchenko, E.G., & Shutak, O.S. (2018). Multimedia technologies in the process of learning of the Ukrainian language as foreign. Scientific Messenger of Lviv National University of Veterinary Medicine and Biotechnologies. 20(86), 138–141. doi: 10.15421/nvlvet8627

Modern life requires an active creative person whose formation is possible only if the pedagogical practice of modern methods of education and upbringing is introduced. Therefore, the focus of the present education is not the very educational subjects, but the ways of thinking and activities of the student. This orientation of the modern educational process determines the choice of innovative technologies by the teacher, which is based on preparing a young person for an active position in society, activating educational opportunities, etc. The article substantiates the necessity of using innovative technologies in the practice of teaching in higher education, in particular, the issue of introducing multimedia teaching methods in classes on the Ukrainian language as a foreign language is substantiated. The focus is on the specifics and effectiveness of using such forms of work. The advantages and disadvantages of applying a multimedia presentation during the acquisition of language material have been analyzed. The use of multimedia technologies in classes in the Ukrainian language as a foreign language is driven by the desire to make the level of use of visibility more qualitative, increase the productivity of classes, realize interdisciplinary connections, implement a two-way student-teacher relationship, etc. The multimedia presentation is effective when working with students in different groups and at all stages of teaching Ukrainian as a foreign language. It allows to model the conditions of communicative activity, master lexical and grammatical skills, individualize and differentiate learning, increase the amount of language training, increase motivation, promote the development of students' self-esteem, ensure the transfer of linguistic material to other types of speech activity. The article describes the possibilities of using the computer program Power Point in order to teach students the Ukrainian language as a foreign language. The program provides the teacher with unlimited opportunities for creativity in the use of information in any form of presentation, in the layout of the material in accordance with the purpose, objectives of the particular occupation and allows you to take into account the individual approach to students of different groups.

Key words: innovative technologies, multimedia technologies, multimedia presentation, multimedia learning devices, Power Point program, active learning model.

Мультимедійні технології у навчанні української мови як іноземної

Н.А. Конопленко, Є.Г. Кравченко, О.С. Шутак

Львівський національний університет ветеринарної медицини та біотехнологій імені С.З. Гжицького,
м. Львів, Україна

Сучасне життя потребує активної творчої особистості, формування якої можливе лише за умови впровадження у педагогічну практику сучасних методів навчання й виховання. Тому центром уваги теперішньої освіти стають не стільки навчальні предмети, скільки способи мислення і діяльності учня. Саме така спрямованість сучасного навчально-виховного процесу зумовлює вибір викладачем інноваційних технологій, в основі яких підготовка молодої людини до активної позиції в суспільстві, активізація навчальних можливостей тощо. У статті обгрунтовано необхідність застосування інноваційних технологій у практиці викладання у вищій школі, зокрема розглянуто питання впровадження мультимедійних засобів навчання на заняттях з української мови як іноземної. Зосереджено увагу на специфіці та ефективності використання таких форм роботи. Проаналізовано переваги й недоліки в застосуванні мультимедійної презентації під час оволодіння мовним матеріалом. Використання засобів мультимедійних технологій на заняттях з української мови як іноземної зумовлене бажанням зробити рівень використання наочності більш

якісним, підвищити продуктивність заняття, реалізувати міжпредметні зв'язки, здійснити двосторонній зв'язок викладач – студент тощо. Мультимедійна презентація ефективна під час роботи зі студентами різних груп і на всіх етапах навчання української мови як іноземної. Дозволяє моделювати умови комунікативної діяльності, опанувати лексико-граматичні навички, індивідуалізувати й диференціювати навчання, збільшити обсяг мовного тренування, підвищити мотивацію, сприяти виробленню самооцінки студентів, забезпечувати перенесення мовного матеріалу в інші види мовленнєвої діяльності. Також у статті описано можливості застосування комп'ютерної програми Power Point для навчання студентів української мови як іноземної. Програма дає викладачеві необмежені можливості для творчого підходу у використанні інформації в будь-якій формі подання, в компонуванні матеріалу відповідно до мети, завдань конкретного заняття і дозволяє враховувати індивідуальний підхід до студентів різних груп.

Ключові слова: інноваційні технології, мультимедійні технології, мультимедійна презентація, мультимедійні засоби навчання, програма Power Point, активна модель навчання.

Вступ

Актуальність досліджуваної проблеми полягає в тому, інтеграція України у світовий освітнянський простір та сучасні глибокі перетворення, що відбуваються в системі освіти й науки України, зумовлюють необхідність удосконалення підготовки вчителя-предметника, який був би здатним здійснювати освітню діяльність на високому професійному рівні, гідно конкурувати на сучасному ринку праці та послуг.

Активний розвиток інформаційних технологій сприяє використанню широкого спектру цифрових засобів, що застосовуються для створення, передачі й поширення інформації. Це комп'ютерне обладнання, Інтернет, електронна пошта, мобільні та супутникові технології, бездротовий та кабельний зв'язок і, зокрема, мультимедійні засоби, які є невід'ємною частиною навчального процесу у сучасному виші, які слід якомога ефективніше використовувати. Варто зазначити, що під мультимедійними засобами розуміють сукупність візуальних, аудіо- та інших засобів відображення інформації, що інтегровані в інтерактивне програмне середовище (Nisimchuk et al., 2000).

Використання засобів мультимедійних технологій на заняттях з української мови як іноземної зумовлюється низкою чинників – якісним рівнем використання наочності, підвищенням продуктивності заняття, реалізацією міжпредметних зв'язків, двостороннім зв'язком викладач – студент тощо.

Мета статті – розкрити специфіку використання мультимедійних технологій як перспективних форм і методів навчання студентів-іноземців української мови.

Серед українських дослідників, які вивчали особливості застосування мультимедійних технологій у навчальному просі, значний внесок зробили В.Г. Афанасьєв, Ю.М. Батурін, В.Ю. Биков, В.В. Гузєв, Р.С. Гуревич, М.І. Жалдак, О.І. Пометун та ін. Проте питання застосування сучасних засобів мульти-медіа у вивченні української мови як іноземної у виші ще недостатньо опрацьоване у науково-методичних джерелах.

Термін мульти-медіа має тривалу історію, вперше був використаний у 1965 році для опису шоу, що поєднувало в собі живу рок-музику, кіно, експериментальні світлові ефекти і нетрадиційне мистецтво. Протягом сорока років цей термін набував різних значень. Наприкінці 1970-х років він позначав презентації із зображень, одержуваних від декількох проєкторів та синхронізованих із звуковою доріжкою. Ли-

ше у 1990-х років термін мульти-медіа набув сучасного значення (Mysyk, 2009).

Так, серед мультимедійних засобів навчання важливе місце займає мультимедійна презентація, яка має два значення:

- дія, акція (загальноживане значення): показ нового товару, пред'явлення широкому загалу нової інформації (представлення нової книжки, колекції мод, кінофільму) як рекламна, популяризувальна акція;

- документ, створений за допомогою комп'ютерної програми Power Point. Синонімами до терміна «презентація» в цьому значенні є поняття «комп'ютерна презентація» та «мультимедійна презентація» (Dementievska and Morze, 2007).

У статті термін «презентація» використовується у другому значенні. Це документ, створений за допомогою програми Power Point, який є набором сторінок-слайдів, що послідовно змінюються. На кожній сторінці такого документа можна розмістити будь-який текст, малюнки, схеми, відео-, аудіофрагменти, анімацію, 3D-графіку, використовуючи при цьому різні елементи оформлення.

Грунтовної та загальноовизнаної класифікації мультимедійних презентацій поки що не існує.

Так, дослідник Ястребов Л.Й. пропонує класифікувати їх за ступенем «оживлення» різними ефектами:

- офіційна презентація характеризується чітким дизайном, шаблонністю, структурованістю, призначена для серйозної аудиторії;

- офіційно-емоційна презентація має на меті надихнути на щось, переконати в чомусь;

- «плакати» – ця презентація складається тільки з ілюстративного матеріалу;

- «подвійна дія» – це презентація, яка, крім зображень, використовує текстову інформацію;

- інтерактивний семінар – презентація-діалог з аудиторією;

- електронний роздатковий матеріал – на презентації матеріал подається досить вичерпно, оскільки у слухача немає можливості перепитувати доповідача;

- «інформаційний ролик» – презентація демонструється автоматично і незалежно від доповідача, повертаючись до початку (Jastrebov, 2002).

Інші дослідники-методисти презентації класифікують ще й за такими ознаками:

- за кількістю медіа засобів: мультимедійна презентація (звукове оформлення, зображення, відео фраг-

менти); текстова (з мінімальним ілюструванням); комбінована презентації;

- за призначенням: комерційні (здебільшого рекламного характеру); інформаційні; навчальні презентації;

- за способом подання слайдів: з записом голосу лектора чи усним супроводом; без супроводу лектора, або із записаним голосом доповідача; комбінована презентації;

- за дидактичними ознаками: учительські та учнівські презентації (Nisimchuk et al., 2000; Dementiivska and Morze, 2007; Mysyk, 2009; Turkot, 2011).

Загальновідомим є той факт, що люди запам'ятовують менше 10% від прочитаної інформації, приблизно 30% від почутого і більше 70% від водночас почутого і побаченого. Цікавими є результати досліджень американських вчених: студенти засвоюють за умов пасивного слухання лекції – 5%, під час читання навчальних текстів – 10%, з використанням відео-, аудіоматеріалів – 20%, демонстрації – 30%, практики через дію – 75%, навчання інших з застосуванням отриманих знань відразу – 90% (Turkot, 2011).

Мультимедійні презентації поєднують у собі динаміку, звук і зображення, що значно покращує сприйняття нової інформації. Крім того, миттєвий доступ до будь-якої інформації, що міститься у мультимедійній презентації (чи то відео, звук, світлина, текст, таблиці або графіки) дозволяє користувачеві поглянути на предмет оповіді одночасно з різних боків, отже скласти про предмет найповніше уявлення.

Сьогодні існує величезний вибір мультимедійних продуктів. З легкістю можна знайти інформацію, необхідну для вивчення іноземної мови, в Інтернеті, зокрема це електронні підручники, мультимедійні енциклопедії, різноманітні бази даних з тематичними текстами і вправами, навчальні програми різного рівня складності тощо. Та не всі з них будуть якісними і самостійно студентів важко зорієнтуватися у тому різноманітті, яке пропонує Інтернет. Відсутній методичний супровід, вікова адаптації, більшість дисків створено в популяризаторських і розважальних цілях – усе це обмежує їх використання в навчальному процесі. Фактично викладач, бажаючи використати подібні програмні продукти, змушений підлаштувати їх, виконуючи величезну роботу для їх методично грамотного використання.

За допомогою програми Power Point викладач має можливість використовувати комп'ютер на заняттях з української мови як іноземної не як якийсь чужорідний елемент, який необхідно вмонтувати у заняття, а як засіб, що допомагає грамотно організувати навчальний процес. Програма дає необмежені можливості для творчості у використанні інформації в будь-якій формі подання, в компонуванні матеріалу відповідно до мети, завдань конкретного заняття. При цьому, у разі потреби, потрібно зовсім небагато часу для трансформації презентації в ході заняття, тому програма Power Point є найбільш прийнятним способом використання комп'ютера на заняттях з української мови як іноземної.

Підготувати презентацію досить легко, для цього необхідно мати сканер, матеріали з інтернет-ресурсів, методичні посібники, програму Power Point. Для того, щоб зробити якісну презентацію, треба спершу проаналізувати матеріал, відібрати найголовніше, а вже потім працювати над структурою презентації. Етапи підготовки мультимедійної презентації відбуваються у такій послідовності: структурування навчального матеріалу; формування плану і сценарію реалізації; розробка дизайну презентації; підготовка медіафрагментів (тексти, ілюстрації, відео, запис аудіофрагментів); підготовка музичного супроводу; тест-перевірка готової презентації.

Важлива вимога щодо презентації – вона повинна бути короткою, доступною і структурованою. Її тривалість не повинна перебільшувати 20–30 хвилин і кількості 20–25 слайдів (демонстрація одного слайду займає близько 1 хвилини). Найважливішу інформацію на слайді можна виділити, надавши їй ефекту анімації. Рух окремих частин слайду приверне увагу студента, і він загострить свою увагу на анімованій частині інформації. Таким чином, усі тези повідомлення викладача будуть почуті і побачені студентом, а це, у свою чергу, підвищує інтерес до навчання і сприяє якісному засвоєнню нового матеріалу, що і є метою роботи викладача.

Застосування мультимедійних матеріалів має й інші переваги, зокрема:

- інтенсифікується і раціоналізується час заняття;
- забезпечується і контролюється темп навчальної діяльності;
- зростає рівень запам'ятовування, що пояснюється одночасним використанням зображення, звуку, тексту тощо;
- навчальний матеріал подається більш доступно, конкретно, структуровано, що в свою чергу полегшує розуміння і сприймання поданого матеріалу;
- збагачується змістовна лінія заняття;
- поліпшується підготовка викладача до заняття, з'являється можливість залучення до цього процесу і студентів;
- розширюються можливості ілюстративного супроводу заняття, наприклад, з'являється можливість подавати відомості про видатних мовознавців тощо.
- забезпечується набуття студентами не тільки глибоких та міцних знань, а й навичок опрацювання різних джерел інформації;
- розвиваються інтелектуально-творчі здібності особистості;
- збільшується обсяг самостійної дослідницької діяльності;
- задовольняються і максимально розвиваються пізнавальні інтереси студентів;
- легко тиражуються та розповсюджуються матеріали презентації.

Існують різні думки щодо того, чи варто використовувати цифрові технології у навчанні іноземної мови і, зокрема, української мови як іноземної, чи ні. Звичайно, що комп'ютер не зможе замінити викладача, чи подати матеріал так, як це робить викладач, але він може суттєво полегшити навчання і покращити процес засвоєння матеріалу. Використання мультиме-

дійної презентації дозволить покращити комунікативну діяльність; опанувати лексико-граматичні навички; індивідуалізувати й диференціювати навчання; підвищити мотивацію; збільшити обсяг мовного тренування тощо.

З огляду на розвиток навичок самостійної дослідницької діяльності мультимедійні презентації, які проєктуються та розробляються самими студентами при вивченні навчального матеріалу, постають одними з найефективніших засобів, що впливають на розвиток самостійності та творчих здібностей студентів. У такому разі спостерігається високий рівень мотивації студентів до навчання. Підготовка студентом мультимедійної презентації є яскравим прикладом активного типу моделі навчання, коли різко збільшується відсоток засвоєного матеріалу, оскільки презентація впливає не лише на свідомість студента, а й на його почуття та волю, що є надзвичайно цінним для викладача та всього навчального процесу.

Мультимедійна презентація не тільки створює умови для планування навчально-пізнавальної діяльності, а й допомагає у засвоєнні теоретичних знань, формуванні системи загальнонавчальних, інтелектуальних і професійних умінь та навичок у формуванні самостійності й активності особистості.

Отже, використання засобів мультимедійних технологій на заняттях з української мови як іноземної істотно підвищує рівень засвоєння та запам'ятовування запропонованого матеріалу, бо сприйняття відбувається одночасно за допомогою зору і слуху. Важливу роль відіграє і мотиваційний

чинник, адже студентам надається можливість за допомогою інноваційних технологій представляти результати цікавого для них навчального завдання, що виконувалося під керівництвом викладача.

References

- Dementiievskaya, N.P., & Morze, N.V. (2007). Proektuvannya, stvorennia ta vykorystannia navchalnykh multymediinykh prezentatsii yak zasobu rozvytku myslennia uchniv. Rezhym dostupu Informatsiini tekhnolohii i zasoby navchannia. 2(1). Rezhym dostupu: <http://journal.iitta.gov.ua/index.php/itlt/article/view/284/270> (in Ukrainian).
- Mysyk, V. (2009). Zastosuvannya multymediinykh prezentatsii na urokakh ukrainskoi movy. Metodychni studii: Zbirnyk nauk.-met. prats (in Ukrainian).
- Nisimchuk, A.S., Padalko, O.S., & Shpak, O.T. (2000). Suchasni pedahohichni tekhnolohii: Navchalnyi posibnyk. K.: Vydavnychi tsestr «Prosvita», «Knyha pamiati Ukrainy» (in Ukrainian).
- Turkot, T.I. (2011). Pedahohika vyshchoi shkoly: Navchalnyi posibnyk dlia studentiv vyshchykh navchalnykh zakladiv. K.: Kondor. Rezhym dostupu: <https://studfiles.net/preview/5198982/> (in Ukrainian).
- Jastrebov, L.J. (2002). Sozdanie mul'timedijnyh prezentacij v programme Microsoft Power Point, Voprosy Internet-obrazovanija. – №41. – Rezhim dostupu: http://vio.uchim.info/Vio_47/cd_site/articles/art_3_6.htm (in Russian).